skilde de rimmande ljuden, och allitterationens placering i versernas början i Kolunda-strofen kan därför svårligen vara en avsedd konstform.

Mot O. v. Friesens antagande, att bristande förmåga att uttrycka sig vållat de stilistiska egenheterna, kan väl invändas, att varje tid, bortsett från enstaka onöjaktigheter, bör antagas behärska sitt eget språk tillfredsställande, och vidare framhållas, att inskriften äger åtskilliga motstycken även bland senare inskrifter. Sö. 130, D 8vo 45 Hagstugan, är sålunda även fullständigt versifierad och meddelar dock icke namnen på de fyra söner, som rest stenen, B. 41, L. 485, D. II, 124 Sälna avslutas med en metrisk del av liknande beskaffenhet, i B. 95, 93, L. 475, 476, D. II, 114, 115 Rockelstad är en inskrift av motsvarande innehåll ristad på en särskild sten, och å B. 38, L. 487, D. II, 132 Skalmstad, se Rök III, 277, är det den avlidnes namn, som först meddelas i uppgiften om ristaren. Det synes icke nödvändigt att antaga, det i fråga om Sö. 113 en annan sten funnits med uppgift om sönernas namn, ehuru sådant väl vore tänkbart. Vad beträffar, att Kolunda-strofen icke annars förekommer i runinskrifter, må jämföras Sö. 65 Djulefors med en halvstrof, som överensstämmer med en skamme háttr Hátt. 72, dock med en liten avvikelse. Förekomsten av denna strofform visar, att även 1000-talets svenskar voro förtrogna med en del av den fornnordiska skaldekonsten, och avvikelserna, att de dock icke alltid följde de västnordiska reglerna. Det bör då icke överraska, om även fsv. strofformer förekommo, som ej äro bekanta på västnordiskt område. Till Kolunda-strofen utgör dock Hátt. 7 och till Grinda-strofen Hátt. 8 beaktansvärda tillnärmelser, och om allitterationens ställning i versens början var medveten konstform, ådrog den sig därigenom uppmärksamhet.

114. Kolunda, Stenkvista sn, Öster Rekarne hd.

Pl. 8: B. 749.

Litteratur: B. 749; L. 1627; J. Peringskiöld, Mon. år 1686.

Stenens plats angives av J. Peringskiöld vara »Kolunda grind widh en åå», stenen är nu borta. Dess ristning var ett kors av fullkomligt samma slag som Sö. 112 (B. 748), jämte vilken runsten stenen kanske bildat ett minnesmärke.

Ämnet har säkerligen varit gråsten. Enligt B. 749 har stenen varit 2,63 m hög.

115. Kolunda, Stenkvista sn, Öster Rekarne hd.

Pl. 53. Pl. 8: B. 750.

Litteratur: B. 750; L. 975; J. Peringskiöld, Mon. 1686; O. Hermelin, Öster Rekarne härads fornlemningar s. 395, teckn.

Av J. Peringskiöld säges runstenen vara »Emellan Koolunda och Steenqvista Kiörka öfwer En Broo», s. 42 »Kolunda hage öfwer en rennill».

Av O. Hermelin återfanns övre hälften av stenen med runorna :**rais**- och ett stycke med -**at**:**h**-, av mig påträffades blott det sistnämnda, liggande vid en bro över ett dike mellan Hagstugan och närmaste gård i Kolunda, 81 cm långt, 50 cm brett i ena ändan, 23 cm i den andra och 9—12 cm tjockt. På detta stycke borde inskriftens första runa **u** vara synlig och kanske även 2 **i**, men ha ej varsnats av mig.

Enligt B. 750 har runstenen varit 2,47 m hög, 77 cm bred vid nedersta ristningen, 90 cm största bredden upptill.

Enligt B. 750 är inskriften följande:

Vänstra slingan: **uiulfr : auk : þual** Toppslingan: **ftiii : auk** Högra ormslingan: **þuoti : litu : rais — at : hulteui** Ytan t. h. om högra ormens stjärt: **foþur : sin.**

I denna inskrift fattas slutbokstaven [**a**] i **rais**[**a**] och det följande ordet »sten» samt övre hälften av 16—18 **iii**, och åtskilliga runor torde vara fellästa. I **þualftiii** kan **þu** antagas vara nom. plur. neutr. *þø̄* av dem. pron., varigenom ett följande kvinnonamn sammanfattas med mansnamnet **uiulfr**, förmodligen till ett äkta par, och detta kvinnonamn kunde utfyllas till **alft**[**isa**] »Älvdis», jfr fvn. *Álfdís*.

þuoti kan med säkerhet tolkas som mansnamnet fsv. *Throte*, *Throtte*, fvn. *Þrótte* blott i ett gårdsnamn *Þrottalanda* från Bohuslän, jfr hurusom **r** i **uiulfr** nästan har form av **u**.

Svårfattlig är ack. **hulteui**. Av namn på *Hult-* finnas i fsv. blott ortnamnet *Hulte*, fvn. *Holte*, och smsg. *Hultrik* och **Hulter* i ortn., till vilka **hulteui** icke passar, särskilt på grund av **e**. Felläsning synes därför böra antagas, och jag förmodar, att **hulteui** varit ***hulterf** **Hol(m)-dærf*, vilket namn visserligen icke kan uppvisas men lätt kan tänkas, då båda dess delar förekomma i talrika smsg. I **foþur** finnes u-omljud.

Översättning: Viulv och Älvdisa, de båda, och Trotte läto resa (stenen) efter Hol(m)-därv, sin fader.

---

116. Sundby kyrka, Öster Rekarne hd.

Pl. 54.

Litteratur: D 8vo 9; O. Hermelin, Öster Rekarne härads fornlemningar, s. 429, teckn.; S. Lindqvist, Fornvännen 1914, s. 220 (foto) och ATS 22: I, s. 38 (foto), 50, 99.

I D 8vo 9 säges runstenen finnas »kringmurad af tegelsten i golfvet till Sundby kyrkas kor, midtför och nära södra ingången till kyrkan». Av O. Hermelin avtecknades den insatt i sakristians västra yttervägg, där den enl. kyrkvaktarens uppgift insattes 1856 och ännu sitter.

Ämnet är kalksten. Hällen är så gott som rektangulär, längden är 1,96 m, bredden 69 cm, slingans bredd 12 cm. Ristningen är synnerligen tydlig, slingorna äro insänkta.

Inskriften börjar med ett snett kors, som utelämnats av Lindqvist. Varken D 8vo 9, Hermelin eller Lindqvist ha prick på 10 **g** i **siguiþr**, som dock är alldeles tydlig, vilket ock gäller om pricken på **e** i 15—18 **letu** samt 33—37 och 62—66 **eftiʀ**. I **huᛚmuiþ** saknas toppen och bistaven på **l**. I **faþur : sen**: synes mig **e** med säkerhet hava prick, som D 8vo 9, Hermelin och Lindqvist lämnat obeaktad, varemot prick saknas i 76 **i** uti 74—81 **buita : sin**, där 76 **i** är felristning för **n**.

Inskriften är följande:

Nedre slingan: × **hani : auk : siguiþr : letu : karua : kumbl : þisa : eftiʀ :** Övre slingan: **: hulmuiþ : faþur : sen : auk : kuriþr : eftiʀ : hulmuiþ : buita : sin :**

Översättning: Hane och Sigvid läto göra dessa minnesmärken efter Holmvid, sin fader, och Gyrid efter Holmvid, sin man.

S. Lindqvist s. 38 betecknar Sö. 116 Sundby som lockhäll till en stenkista och beskriver s. 35 en långsidohäll till en dylik, som 1915 upptogs, där den stod i jorden 6,4 m norr om gamla långhusets nordöstra hörn, var ornerad med liksom punkterade konturlinjer och i stor utsträckning bevarade målning av slingorna i brunt, rött och blått. Mått av denna långsidohäll meddelas icke, ej heller utlåter sig Lindqvist däröver, huruvida

115. Kolunda.

Det lilla fragmentet söktes förgäves 1928. Ingen av de äldre i Kolunda visste sig ha sett det.

Om formen **foþur** se Inledningen Kap. XII.

118. Ostra.

Till läsningen: Flera runstavar utgöras helt enkelt av naturliga sprickor i stenen, som ristaren utan vidare har begagnat sig av; så huvudstavarna i 9 **a**, 13 **m**, 32 **a**, 38 **t** och bistavarna i 1 **u** och 27 **k**. 12 är **i** (icke **e**); bistaven för ett **a** har blivit glömd.

120. Skogshall.

Litteratur: Ransakningarna 1667—84.

Laurentius Folcker, präst i Ärla, skriver i sin relation till Antikvitetskollegiet 1685: »Sädan befinnes offven för hemmanet Trumpan en Steen aff tämmeligh bohl, tiockheet och högd. Och vppå dess eene sijda finnes wara skriff[ve]t med gam[le] Bookstäffver een Skrifft, hwilken ingen här på Orten läsa kan; vtan samma Steen kalla Naboerna Skriffvesteenen; hvad samma steen haffver ath betyda, finnes ingen beräthelse.» Runstenen omtalas även i den relation, som Andreas Stenius, präst i Stenkvista, insände 1682: »Widh Trumpan är en steen som kallas skrifwaresteen tämbeligh stoor säges hafwa warit å alla sijdor omskrifwin, dett well tillförende hafwer kunnath aff mångom läsas, men sädan skogeelden brände honom så mycket kan altså inthet mycket synas, uthan allena een sijda som Ländzman i Häradhe berättar.»

Till läsningen: Runan 21 har ursprungligen varit **þ**. Bistaven synes ännu tydligt, omfattande de h. bistavarna av **h**. Sålunda ett tydligt fall av korrektur. Runan 72 **i** är icke stungen.

121. Bönesta.

Bilden av Bönesta-stenen å Pl. 14 nederst t. v. återger ett träsnitt i N. H. Sjöborg, *Samlingar för Nordens fornälskare* 2, Pl. 60, fig. 233 (och i J. G. Liljegren, *Fullständig Bautil*, n:r 888). Detta träsnitt går i sin tur tillbaka på en avbildning av J. Sundler i hans dissertation *De Nycopia* (1739), s. 153, signerad »J. S. del. 1737». Andra teckningar, av okända, finnas på lösa lappar i J. H. Schröders *Anteckningar och manuskript till en Topografi öfver Södermanland* (handskrift S 114 i Uppsala Univ.-Bibl.); kopior av S. Boije i ATA.

I O. Celsius' exemplar av *Bautil* (Uppsala Univ.-Bibl., R 556 a) finnes s. 217 följande anteckning: »Nyköpings S. Niclas sn, Bönsta ᛋᚢᛉᚢᛇ:ᛏᚾᚢᚠᚾ:ᛋᛏᚾᚾ:ᛋᚢᛉᛁᛇ:ᚦᚢᚦ:ᚾᚢᛋᛏᚢᛇ:ᛁ:ᛏᚢᚾᚾ:ᚾᛋᚢ Accepi a Magistr. Sundler in Majo 1739.»

Stenen är numera försvunnen.

122. Skresta.

Pl. 207.

Till läsningen: 60 **t** är alldeles säkert, 61 snarare **r** än **u**, 62 **e**. Trots noggrann granskning har jag icke kunnat spåra Brates 63—64 **te**.

Möjligen är 60—62 **tre** början av ordet **trekila** *drængila* (jfr Sö 113 Kolunda, Sö 130 Hagstugan); då runslingan på grund av dålig beräkning av utrymmet tog slut, har ristaren försum-